

Київський університет імені Бориса Грінченка  
Факультет журналістики  
Кафедра міжнародної журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Проректор з науково-методичної  
та навчальної роботи



О.Б. Жильцов

2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Жанри та стилі медіа-тексту:  
Літературний стиль**

для студентів

спеціальності

061 Журналістика

освітнього рівня

першого (бакалаврського)

освітньої програми

061.00.05 Міжнародна журналістика



Київ – 2023

**Розробник:**

*Росінська Олена Анатоліївна*, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної журналістики

**Викладач:**

*Даниліна Олена Володимирівна*, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної журналістики

**Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної журналістики Факультету журналістики**

Протокол від «5» вересня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

міжнародної журналістики \_\_\_\_\_  Терещук В. І.

**Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 061.00.05 Міжнародна журналістика**

\_\_\_\_\_ . \_\_\_\_\_ . 2022 р.

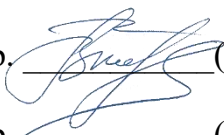
Гарант освітньої програми \_\_\_\_\_  Бикова О. М.

**Робочу програму перевірено**

\_\_\_\_\_ . \_\_\_\_\_ . 2022 р.

Заступник декана \_\_\_\_\_  Сошинська В. Є.

**Пролонговано:**

на 2023/2024 н.р. \_\_\_\_\_  (Терещук В. І. ). «4» вересня 2023 р., протокол № 2

на 20\_\_/20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_). «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол №\_\_

на 20\_\_/20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_). «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол №\_\_

на 20\_\_/20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_). «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол №\_\_

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	Денна		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	4/120	
Курс	1	2	
Семестр	2	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом	3	2	2
Обсяг кредитів	7		
Обсяг годин, зокрема:	210		
<i>Аудиторні</i>	42	38	18
<i>Модульний контроль</i>	6	4	4
<i>Семестровий контроль</i>			30
<i>Самостійна робота</i>	42	18	8
Форма семестрового контролю	екзамен		

## 2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Мета курсу:** опанування студентами-журналістами практичними навичками аналізу стилю, інструментарієм творення текстів різних стилів, комплексом теоретичних знань з теорії стилів та стильових тенденцій епох.

### **Завдання:**

- Здатність до комунікацій. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, володіти іноземною мовою; уміти спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); уміти оцінити співрозмовника (визначити типи психіки та моделі можливої поведінки) для досягнення комунікативної мети; уміти будувати міжкультурну комунікацію. Уміння ясно висловлюватися, бути переконливим.
- Здатність до когнітивної гнучкості. Здатність розуму швидко перемикається з однієї думки на іншу, а також обмірковувати кілька речей одночасно. Здатність здобувати нові знання, уміння та інтегрувати їх з вже наявними; спроможність аналізувати явище, ситуацію, проблему, враховуючи різні параметри, фактори, причини; здатність адаптувати мислення для вирішення завдань при зміні умов чи нестандартних ситуаціях.

### 3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Після опанування дисципліною студент має:

- знаходити переконливі аргументи, вербальні і невербальні засоби впливу в дискусіях з колегами, партнерами, клієнтами для досягнення комунікаційної мети, створення сприятливого суспільного середовища, формування власного іміджу і визнання результатів своєї праці;
- формувати основні теоретичні засади етики та естетики, будувати міжкультурну комунікацію, базуючись на принципах соціально-психологічної специфіки спілкування;
- використовувати сучасні лінгвістичні норми комунікативної ефективності для різних видів комунікації;
- володіти стильовими домінантами текстів;
- різновимірно бачити й аналізувати будь-який медійний продукт, оцінювати його на основі соціокультурних та філософських критеріїв;
- створювати власні матеріали, враховуючи суспільно-культурологічні особливості аудиторії, та створювати власні критичні матеріали з літературної тематики;
- прогнозувати реакцію соціуму на інноваційні медійні продукти.

Вивчення курсу формує у студентів освітньої програми 061.00.05. Міжнародна журналістика такі компетентності:

*загальні:*

**ЗК3** – здатність бути критичним і самокритичним;

**ЗК5** – навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

**ЗК6** – здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

**ЗК9** – здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінність громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, громадянина України.

*фахові:*

**ФК13** – здатність до критичної оцінки журналістської діяльності.

**Програмні результати навчання:**

**ПРН5** – використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для виконання професійних задач.

**ПРН6** – планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

**ПРН7** – координувати виконання особистого завдання із завданням колег;

**ПРН-10** – оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства;

**ПРН-11** – вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою;

**ПРН-19** – визначати актуальність міжнародної проблематики медіа-продуктів, реалізовувати професійну діяльність у тематичному полі ЗМІ.

## 4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Модульні	Підсумковий контроль	
<b>2 семестр</b>						
<b>Змістовий модуль 1. Літературний стиль як спосіб мислення епохи</b>						
Тема 1. Літературний стиль як відображення способу мислення епохи.	<b>8</b>	2	2			4
Тема 2. Мистецька робота зі стилем, формування навичок володіння словом	<b>6</b>		2			4
Тема 3. Психологічні основи формування індивідуального стилю та стилю епохи	<b>10</b>	2	2			6
Модульний контроль	<b>2</b>			2		
<i><b>Разом</b></i>	<b>26</b>	<b>4</b>	<b>6</b>	<b>2</b>		<b>14</b>
<b>Змістовий модуль 2. Стельові практики давніх мистецьких епох</b>						
Тема 4. Давні літописи та наукова література: форми роботи з фактами, інтерпретації та подання	<b>10</b>	2	4			4
Тема 5. «Слово про похід Ігоря»: перші спроби стилізації, стильові засоби ідеологічного впливу	<b>6</b>		2			4
Тема 6. Давньоруські проповіді та полемічна література. Стельові засоби переконливості та впливу.	<b>10</b>	2	4			4
Тема 7. Особливості барокового стилю: перебільшення, насичення стильовими «прикрасами», складне конструювання творів. Барокове мистецтво як зародок мультимедійності	<b>10</b>	2	4			4
Тема 8. Стельова витриманість класицизму. Причини несформованості класицизму в українському мистецькому полі	<b>4</b>		2			2
Модульний контроль	<b>2</b>			2		
<i><b>Разом</b></i>	<b>42</b>	<b>6</b>	<b>16</b>	<b>2</b>		<b>18</b>

<b>Змістовий модуль 3. Сильові практики XIX століття</b>						
Тема 9. Сентименталізм: стиль розчуленості, способи формування прихильності до героя в читача та використання цих способів у сучасній журналістиці	<b>10</b>	2	4			4
Тема 10. Романтизм як специфічна стильова практика: способи нагнітання емоцій, сугестіювання та формування образу героя, несумісного з реальністю. Романтичні рефлексії в сучасній журналістиці.	<b>10</b>		4			6
Модульний контроль	<b>2</b>			2		
<i>Разом</i>	<b>22</b>	<b>2</b>	<b>8</b>	<b>2</b>		<b>10</b>
<i>У цілому за семестр</i>	<b>90</b>	<b>12</b>	<b>30</b>	<b>6</b>		<b>42</b>
<b>3 семестр</b>						
<b>Змістовий модуль 4. Сильові практики епохи реалізму XIX-початку XX століття</b>						
Тема 11. Реалізм: типовий герой у типових обставинах. Співмірність стильових особливостей реалізму з інформаційними жанрами журналістики	<b>10</b>	2	6			2
Тема 12. Сильові практики відображення ідеології доби реалізму: соціальний, етнографічний і психологічний реалізм	<b>12</b>	2	6			4
Тема 13. Сильові засоби узагальнення як способу відображення соціальних проблем епохи	<b>6</b>		4			2
Модульний контроль	<b>2</b>			2		
<i>Разом</i>	<b>30</b>	<b>4</b>	<b>16</b>	<b>2</b>		<b>8</b>
<b>Змістовий модуль 5. Сильові ознаки епохи межі XIX-XX століття</b>						
Тема 14. Сильові практики модернізму: пошук нових способів творення художнього цілого	<b>13</b>	2	6			5
Тема 15. Імпресіоністичні практики конструювання реальності: переважання почуття, рефлексії над фактом	<b>15</b>	2	8			5
Модульний контроль	<b>2</b>			2		
<i>Разом</i>	<b>30</b>	<b>4</b>	<b>14</b>	<b>2</b>		<b>10</b>
<i>Усього за семестр</i>	<b>60</b>	<b>8</b>	<b>30</b>	<b>4</b>		<b>18</b>
<b>4 семестр</b>						
<b>Змістовий модуль 6. Сильові практики модернізму та авангарду першої половини XX століття</b>						
Тема 16. Сильові практики авангарду. Спільні стильові риси авангарду та постмодернізму	<b>4</b>	2	2			



Тема 17. Сильові способи знецінення культурних здобутків минулого в практиках футуризму	<b>3</b>		1			2
Тема 18. Еспресіоністичні практики посилення емоційного відображення рівня страждань персонажа. Страх, біль, смерть – журналістські прийоми стилю експресіонізму	<b>3</b>	2	1			
Тема 19. Неоромантизм та неореалізм як модерні способи конструювання дійсності	<b>3</b>		1			2
Тема 20. Гумористичний текст як художнє ціле. Досвід стилю О. Вишні	<b>1</b>		1			
Модульний контроль	<b>2</b>			2		
<i>Разом</i>	<b>16</b>	<b>4</b>	<b>6</b>	<b>2</b>		<b>4</b>
<b>Змістовий модуль 7. Сильові практики другої половини ХХ – початку ХХІ століття</b>						
Тема 21. Ідеологічний стиль соціалістичного реалізму. Шаблонність мислення як ознака стилю. Типізація ідеологічних конструктів як спосіб впливу на свідомість мас	<b>3</b>	2	1			
Тема 22. «Говоріння серед мовчання»: «хімерний роман» як спосіб переконструювання дійсності	<b>1</b>		1			
Тема 23. Постмодернізм як ментальний спротив тоталітарному впливу та шаблону. Епатаж, руйнація норм.	<b>5</b>	2	1			2
Тема 24. Сильова ознаки й теорія епохи постпост	<b>3</b>		1			2
Модульний контроль	<b>2</b>			2		
<i>Разом</i>	<b>14</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>2</b>		<b>4</b>
<i>У цілому за семестр</i>	<b>60</b>	<b>8</b>	<b>10</b>	<b>4</b>	<b>30</b>	<b>8</b>
<i>Усього</i>	<b>210</b>	<b>28</b>	<b>70</b>	<b>14</b>	<b>30</b>	<b>68</b>

## 5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 2 семестр

#### Змістовий модуль 1

#### Літературний стиль як спосіб мислення епохи

##### *Тема 1. Літературний стиль як відображення способу мислення епохи*

Поняття стилю. Стиль як індивідуальне використання мови. Стиль і поетика. Контекстуальні теорії зміни стилів. Стиль та світогляд доби. Іманентні теорії зміни стилів (формалісти, Блум, Д. Чижевський, Д. Ліхачов). Теорія культурних хвиль Д. Чижевського у контексті досліджень інших науковців (Ю. Тинянова, Д. Ліхачова).

*Семінар 1.* Поняття стилю. Значення стилю в журналістській практиці.

*Література:* 2-4

##### *Тема 2. Мистецька робота зі стилем, формування навичок володіння словом*

Проблема простого і ускладненого стилю (від найдавніших часів до сьогодення). Ігровий стиль. Поняття мовної гри. Характерні мовні засоби, що забезпечують мовну гру.

Стилізація і пародія як механізми розвитку літератури. Загальна характеристика стилізації і пародії: двоплановість (орієнтація на певний оригінал), трансформування, прагматизм співвідношення з оригіналом, пародійна «нев'язка планів». Д. Чижевський про пародію.

*Семінар 2.* Практикум написання текстів з використанням різних стильових прийомів.

*Література:* 2-4

##### *Тема 3. Психологічні основи формування індивідуального стилю та стилю епохи*

Основні психологічні чинники формування індивідуального стилю. Спосіб сприйняття дійсності й стиль. Філософія епохи та її вплив на авторський стиль та стильові можливості літератури певної доби.

*Семінар 3.* Психологія стилю.

*Література:* 2-4

#### Змістовий модуль 2

#### Стильові практики давніх мистецьких епох

##### *Тема 4. Давні літописи та наукова література: форми роботи з фактами, інтерпретації та подання*

Стильова компілятивність давньої літератури. Відсутність усвідомлення поняття авторства – імперсональність текстів. Робота з фактом у давній літературі, переважання ідеологічного завдання над фактичністю.

**Семінар 4.** Інтерпретація фактів давньої літератури.

**Семінар 5.** Фактаж у «козацьких літописах»

*Література:* 6-8

**Тема 5.** *«Слово про похід Ігоря»: перші спроби стилізації, стильові засоби ідеологічного впливу*

Порушення хронології подій як реалізація ідеологічного надзавдання в «Слові». Підтекст як спосіб впливу на сприйняття подій читачем. Емоційне нагнітання, сугестювання як спосіб впливу. Практика стилізації в творі.

**Семінар 6.** Ідеологічно-фактична природа «Слова про похід Ігорів».

*Література:* 6-8

**Тема 6.** *Давньоруські проповіді та полемічна література. Стильові засоби переконливості та впливу*

**Семінар 7.** Засоби стильової виразності у проповідницькій літературі. Використання ораторських традицій сучасними політиками в промовах та виступах.

**Семінар 8.** Стильові способи переконливості у полемічній літературі давнього періоду. Полеміка між католиками та православними – полеміка між сучасними політичними лідерами: встановлення паралелей.

*Література:* 6-8

**Тема 7.** *Особливості барокового стилю: перебільшення, насичення стильовими «прикрасами», складне конструювання творів. Барокове мистецтво як зародок мультимедійності*

Виникнення і розвиток бароко в Європі. Українське бароко в європейському контексті. Синкретизм творів. Злиття релігійного й античного. Рухливість, напруга, боротьба, зворушення і сильне враження як характеристики стилю. Гіперболи, парадокси, гротеск і антитези як характерні мовні засоби. Химерність форми барокової поезії. Творчість І. Величковського. Барокові образи часу, смерті, саду та інше. Барокова гра. Низове бароко. Бурлескна поезія мандрівних дяків.

**Семінар 9.** Світоглядні кризи бароко та спосіб віднайдення соціального спокою через мистецтво.

**Семінар 10.** Зародки мультимедійності в бароковому мистецтві: поєднання засобів різних видів мистецтв.

*Література:* 6-8

**Тема 8.** *Стильова витриманість класицизму. Причини несформованості класицизму в українському мистецькому полі*

Класицизм у Західній Європі. Краса, величність, обов'язок як основні категорії класицизму. Причини слабого розвитку класицизму в Україні. «Енеїда» Котляревського і традиції класицизму. Дидактизм просвітництва і його вплив на стилістику (у творчості Г. Квітки-Основ'яненка).

**Семінар 11.** Особливості класицистичного стилю: спроби творення текстів за суворими канонами.

**Семінар 12.** Злам класицистичних традицій зі збереженням окремих стильових підходів: традиція й пародіювання.

*Література:* 6-8

### **Змістовий модуль 3** **Стильові практики XIX століття**

**Тема 9. Сентименталізм: стиль розчуленості, способи формування прихильності до героя в читача та використання цих способів у сучасній журналістиці**

Сентименталізм у концепції Д. Чижевського. Розвиток сентименталізму в Європі. Твори Стерна, Руссо, Гетте, Карамзіна. Стилістичні засоби. Специфіка українського сентименталізму: реальна повість ідеальних характерів. Сентиментальна проза Г. Квітки-Основ'яненка («Маруся», «Сердешна Оксана», «Щира любов»).

**Семінар 13.** Сентименталізм як спосіб національного самоствердження.

**Семінар 14.** Сентиментальна стилістика в сучасному медіаполі.

**Тема 10. Романтизм як специфічна стильова практика: способи нагнітання емоцій, сугестіювання та формування образу героя, несумісного з реальністю. Романтичні рефлексії в сучасній журналістиці.**

Романтизм як заперечення класицизму і просвітництва. Прекрасне і піднесене. Філософія тотожності. Ідея про два світи, ірраціоналізм, уява, екзотизм, мистецтво, внутрішня безкінечність особистості у романтичній естетиці. Поетика контрасту. Ігрова наснаженість романтизму. Течії (ранній, народнопісенний, байронічний, гротескно-фантастичний, утопічний, вальтерскоттівський) та школи (ієнська та гейдельберзька у Німеччині; озерна та лондонська в Англії; харківська, київська та галицька в Україні) романтизму. Романтизм і формування націй.

**Семінар 15.** Романтизація героїзму в українській та світовій літературі.

**Семінар 16.** Романтизація як спосіб самоствердження в сучасному медіаполі.

### **3 семестр**

### **Змістовий модуль 4** **стильові практики епохи реалізму XIX-початку XX століття**

**Тема 11. Реалізм: типовий герой у типових обставинах. Співмірність стильових особливостей реалізму з інформаційними жанрами журналістики**

Витоки реалізму. Філософські засади: позитивізм, раціоналізм, епістемологічний оптимізм. Реалізм як метонімічний стиль. Психологізм Локка.

Типовість і правдивість як критерій художності. Конфліктність. Реалізм в українській літературі. Дискусія М. Драгоманова, І. Нечуя-Левицького та І. Франка.

**Семінар 17.** Типізація як стильовий прийом реалізму.

**Семінар 18.** Сучасні виміри реалістичної стилістики.

*Література:* 2, 3

**Тема 12. Стильові практики відображення ідеології доби реалізму: соціальний, етнографічний і психологічний реалізм**

Чинники формування та сутність соціального реалізму. Розвиток від ХІХ до ХХ. Антитеза як стилістичний засіб. Розвиток соціального реалізму у Європі.

Творчість Панаса Мирного, А. Свидницького Б. Грінченка. Дилогія «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами». Соціальні фактори формування концепції героя. Опозиція «місто» і «село» у творах соціального реалізму. Зовнішньолітературні фактори формування етнографічного реалізму в українській літературі. Критерій народності. Мовне оформлення етнографізму (лексеми на позначення реалій, народнопоетичні конструкції тощо). Творчість І. Нечуя-Левицького («Кайдашева сім'я», «Старосвітські батюшки та матушки», оповідання про Бабу Параску та Бабу Палажку).

Розвиток психологічного реалізму у європейській літературі (Г. Флобер, Г. де Мопассан, Ф. Достоевський) та українській (І. Франко, В. Винниченко).

**Семінар 19.** Значення реалістичної стилістики для творення портрету епохи.

**Семінар 20.** Психологічний реалізм як глибоке проникнення в структуру творення образу.

*Література:* 2,3

**Тема 13. Стильові засоби узагальнення як способу відображення соціальних проблем епохи**

**Семінар 21.** Сучасна інтерпретація реалізму: стильові засоби узагальнення та маніпулювання узагальненнями.

*Література:* 2,3

## **Змістовий модуль 5**

### **Стильові ознаки епохи межі ХІХ–ХХ століття**

**Тема 14. Стильові практики модернізму: пошук нових способів творення художнього цілого**

Теорії Бергсона, Шопенгауера, Ніцше, Фрейда та інші як заперечення позитивізму. Модернізм як сукупність мистецьких течій. Загальна характеристика неоромантизму, символізму, імпресіонізму та ін. Розвиток модернізму в Україні. Дискусія про модернізм: тоді (Коцюбинський-Панас Мирний, Франко-Вороний) і тепер (М. Моклиця, С. Павличко, Т. Гундорова, Р. Мовчан). Ранній модернізм: «Українська хата», «Шляхи», «Музагет».

**Семінар 22.** Ментальні витoki модерних пошуків нового естетичного сенсу.

**Семінар 23.** Психологічні основи здатності до творення нового естетичного цілого.

*Література: 2,3*

**Тема 15. Імпресіоністичні практики конструювання реальності: переважання почуття, рефлексії над фактом**

Імпресіонізм як місток від реалізму до модернізму. Інтуїтивізм А. Бергсона. Емпіризм і позитивізм як основа імпресіонізму. Уявлення про дійсність як про постійну мінливість. Концепція людини. Імпресіонізм у творчості українських митців. М. Коцюбинський, Г. Косинка, М. Хвильовий.

Неоромантизм і символізм: спільне і відмінне. Символ як художній прийом і категорія мислення. Філософське підґрунтя символізму. Європейський символізм. Акмеїзм, неокласицизм та їхній стосунок до символізму.

Український символізм початку ХХ ст. Творчість П. Тичини. «Блакитний роман» Г. Михайличенка. Символізм у другій пол. ХХ ст.: поезія О. Зуєвського.

**Семінар 24.** Імпресіоністичність інтерпретація реальності як пошук естетичної альтернативи.

**Семінар 25.** «Хвильовізм»: поєднання неоромантики та імпресіонізму.

**Семінар 26.** Імпресіоністична проза: стильова характеристика.

*Література: 2, 3*

## 4 семестр

### Змістовий модуль 6

#### Стильові практики модернізму та авангарду першої половини ХХ століття

**Тема 16. Стильові практики авангарду. Спільні стильові риси авангарду та постмодернізму**

Авангардизм у контексті європейського мистецтва. Авангард та епатаж. Пародія в естетиці авангарду. Український авангард. Специфіка конструктивізму В. Поліщука та Р. Троянкер. Експерименти з формою: романи «Золоті лисенята» Ю. Шпола, «Інтелігент» Л. Скрипника, «Подорож доктора Леонардо...» М. Йогансена. Політизований лівий авангард.

**Семінар 27.** Психологічні основи авангардного заперечення культурних здобутків попередніх епох.

*Література 1, 17, 18, 19*

**Тема 17. Стильові способи знецінення культурних здобутків минулого в практиках футуризму**

Європейський футуризм: головні ідеї. Поетика руху. Мистецтво як процес, ідеї ліквідації мистецтва. Функціоналізм. Візуальні експерименти в поезії та

прозі. Періодизація українського футуризму. Епатаж та містифікація («Справа про труп»). М. Семенко та його поезомалярство. Поезія Г. Шкурупія.

**Семінар 28.** Футуризм як пошук нового естетичного цілого: творення через руйнування.

*Література 1, 17, 18, 19*

**Тема 18.** *Експресіоністичні практики посилення емоційного відображення рівня страждань персонажа. Страх, біль, смерть – журналістські прийоми стилю експресіонізму.*

Експресіонізм у європейському малярстві та літературі. Філософське підґрунтя експресіонізму. Поетика експресіонізму: понадчасовий хронотоп; архетипові образи, зображення кризи. Конфронтація з імпресіонізмом. Експресіонізм В. Стефаніка у європейському контексті.

**Семінар 30.** Експресіоністична естетика в сучасному медійному полі.

*Література 1, 17, 18, 19*

**Тема 19.** *Неоромантизм та неореалізм як модерні способи конструювання дійсності*

Художній репортаж 20-30-х. років ХХ століття (Дмитро Бузько, Гео Шкурупій «Старим Дніпром в останній раз»; Олександр Мар'ямов «Шляхи під сонцем»; Микола Трублаїні «До Арктики через тропіки»; Валер'ян Поліщук «Рейд у Скандинавію»; Сава Голованівський «Чобіт Європи»). Майк Йогансен як творець подорожнього репортажу. «Подорож людини під кепом (Єврейські колонії)». Особливості стилю.

**Семінар 31.** Стильові тенденції неореалізму та неоромантизму. Художній репортаж початку ХХ століття.

*Література 1, 17, 18, 19*

**Тема 20.** *Гумористичний текст як художнє ціле*

Досвід стилю О. Вишні: «усмішки». Доля О. Вишні як показова історія доби, журналістські розслідування в долі Остапа Вишні

**Семінар 32.** Творення гумористичного тексту: стильові особливості.

*Література 1, 17, 18, 19*

## **Змістовий модуль 8**

**Стильові практики другої половини ХХ – початку ХХІ століття**

**Тема 21.** *Ідеологічний стиль соціалістичного реалізму. Шаблонність мислення як ознака стилю. Типізація ідеологічних конструктів як спосіб впливу на свідомість мас.*

Ризома як емблема постмодернізму. Відцентрація, розсосередження, динамічність структури, непідкореність традиційній логіці, незначимий розрив як поняття постмодерністського тексту. Інтертекстуальність. Постмодернізм та українська література (Ю. Андрухович, В. Кожелянко, В. Даниленко, Ю. Винничук).

**Семінар 33.** Постмодерні практики епатування читача.

*Література 1, 17,18,19*

**Тема 22.** *«Говоріння серед мовчання»: «хімерний роман» як спосіб переконструювання дійсності*

Способи вираження власного сприйняття дійсності в умовах тоталітаризму як пошук підтекстів, практик інакомовлення, творення фантазмагорії як вираження абсурду.

**Семінар 34.** Література «шістдесятників», «сімдесятників», «вісімдесятників» – стильові можливості творення тексту в умовах ідеологічного тиску.

*Література 1, 17, 18, 19*

**Тема 23.** *Постмодернізм як ментальний спротив тоталітарному впливу та шаблону. Епатаж, руйнація норм*

Творення постмодернізму в період руйнації тоталітарної держави та тоталітарної ідеології. Духовні кризи доби та їх відображення в естетиці художньої творчості. Творча еволюція стилю Ю. Андруховича, О. Забужко. Нові «дозволи» тем у літературі, втрата духовних та естетичних обмежень. Естетика хаосу.

**Семінар 35.** Стильові особливості постмодерної літератури.

*Література 1, 17, 18, 19*

**Тема 24.** *Стильова ознаки й теорія епохи постпост. Ознаки сучасного стилю інтернет-інфлуенсерів, нашарування стильових особливостей різних епох, пошук нового рівня естетичного самовираження, еkleктика*

**Семінар 36.** Аналіз стилю провідних українських блогерів, поетів, прозаїків, публіцистів.

*Література 1, 17,18,19*



## 6 КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

### 6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	8	8	4	4	8	8	7	7	3	3	2	2
Робота на семінарському занятті	10	3	30	8	80	4	40	8	80	7	70	3	30	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	5	25	2	10	3	15	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
<b>Разом</b>		<b>75</b>		<b>141</b>		<b>80</b>		<b>130</b>		<b>114</b>		<b>70</b>		<b>59</b>	
Максимальна кількість балів	<b>669</b>														
Розрахунок коефіцієнта	$669/60=11,15$ Приклад розрахування балу: $647:11,15=58$														
Екзамен	40														
Усього	$60+40=100$														

### 6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

#### 2 семестр

Типи завдань:

1. Аналіз елементів стилю наданого тексту.
2. Добір у сучасному медіаполі прикладів використання стилів різних епох.
3. Написання текстів з використанням елементів різних стилів.
4. Ведення блогу з використанням текстів різних стилів.
5. Формування «стильового досьє» обраного письменника чи журналіста.

#### 3 семестр

Типи завдань:

1. Написання наукового дослідження стилю на основі аналізу стилю 2-3 сучасних письменників чи журналістів.
2. Ведення авторського блогу чи участь в авторській радіопрограмі за матеріалами дисципліни.
3. Створення бук-трейлерів на основі прочитаних у семестрі текстів.

#### **4 семестр**

Створення «стильового дос'є» сучасного блогера-письменника.

#### **Критерії оцінювання для завдань з відкритою відповіддю, аналітичних завдань**

<b>Оцінка</b>	<b>Кількість балів</b>
Завдання виконане згідно з поставленою метою, відповідає зразку, є повною відповіддю на поставлене питання	5
Завдання має певні логічні неточності, сумнівні висновки, нелогічність	4
Завдання виконане частково, має певні недоліки в логіці викладу	3
Завдання виконане неякісно, містить явні неточності, не відповідає зразку	2
Студент робить спробу виконати завдання, однак послуговується джерелами без цитування	1
Завдання не виконане	0

#### **6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання**

Контрольна модульна робота проводиться у тестовій формі: 25 питань – 25 балів (1 питання – 1 бал).

#### **6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання**

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену у четвертому семестрі. Упродовж навчання студент може здобути максимум 60 балів. Під час екзамену — 40. Фінальний іспит складається з 40 тестових питань (1 питання — 1 бал).

#### **6.5. Орієнтовний перелік тем для семестрового контролю**

1. Проаналізувати літературний стиль як мистецтво доцільного відбору та ефективного використання мовних засобів для журналіста.

2. Дати визначення поняттю стиль доби. Назвати контекстуальні чинники формування стилю.
3. Проаналізувати естетичні можливості стилізації і передумови створення інформаційного контенту.
4. Дати визначення пародії та назвати її естетичні завдання у професійному житті журналіста.
5. Назвати найяскравіші зразки та особливості літератури готики.
6. Проаналізувати європейський ренесанс та його українське втілення: історичні та культурні цінності.
7. Дати визначення поняттю «бароко» та назвати його головні концепти.
8. Проаналізувати українське бароко у західноєвропейському контексті: культурні концепти сучасності.
9. Порівняти високе і низьке бароко.
10. Прокоментувати химерність стилю та перспективи в медійному втіленні.
11. Прокоментувати раціоналізм як основа будь-якого журналістського стилю.
12. Назвати античні традиції у сприйнятті класицизму. Вимоги до форми. Ідеї та адаптації.
13. Проаналізувати дискусію навколо «Енеїди» І.Котляревського. Травестія і бурлеск в сучасному медійному житті.
14. Проаналізувати бурлескні твори Г.Квітки-Основ'яненка («Мертвецький великдень», «От тобі й скарб») у контексті ідей просвітництва та адаптаціях.
15. Проаналізувати рпросвітництво як контекст сентименталізму. Сенсуалізм. Агностицизм. Нові ідеї, сучасне життя.
16. Проаналізувати розвиток європейського сентименталізму та особливості його створення.
17. Прокоментувати моралізаторство і дидактизм сентиментальних творів Г.Квітки-Основ'яненка («Сердешна Оксана», «Щира любов»). Вплив на інформаційний контент.
18. Проаналізувати романтичний світ як динамічна єдність. Результативність у сучасному світі.
19. Назвати основні концепти романтизму: два світи, двійництво, ідеал, мистецтво, особистість, екзотика. Романтизм та медіапродукти.
20. Проаналізувати поетику контрасту як елемент інформаційного продукту.
21. Дати визначення поняттям «фрагмент», «поема», «історичний роман» та «роман таємниць» як продуктивним жанрам. Наявність цих переконливих елементів у медіатекстах.
22. Прокоментувати романтичне зацікавлення історією. Український контекст. Нові ідеї та адаптації.
23. Проаналізувати гротескно-фантастичну течію романтизму в контексті створення журналістського тексту.
24. Назвати передумови виникнення і загальна характеристика реалізму. Вічна актуальність у медіа.

25. Проаналізувати вибір жанрових форм у літературі та малярстві. Критика і самокритика.
26. Проаналізувати поетику реалізму. Образність і тропіка, яка допомагає створити інформаційний контент.
27. Проаналізувати історико-ідеологічне підґрунтя формування соціального реалізму. Критика ідеологічних зразків творів. Якість прикладного соцреалізму.
28. Проаналізувати життя і творчість Б.Грінченка.
29. Прокоментувати ірраціональність психологічного зв'язку головних героїв як переборення раціонального психологізму під час створення інформаційного контенту.
30. Проаналізувати філософське підґрунтя модернізму.
31. Проаналізувати естетику модернізму та корисні елементи для опису сучасного мистецтва.
32. Проілюструвати міф в естетиці і поетиці модернізму.
33. Проілюструвати змістотвірну форму в естетиці модернізму. Практичне застосування.
34. Прокоментувати дискусії про модернізм в українській літературі. Плюси та мінуси для створення інформаційного контенту.
35. Назвати передумови виникнення імпресіонізму.
36. Прокоментувати «об'єктивність» імпресіонізму. Позитивізм.
37. Проаналізувати особливості імпресіоністичної техніки. Інструменти для використання імпресіонізму в медійному житті.
38. Проаналізувати філософське підґрунтя символізму. Символ як основа журналістського тексту.
39. Проаналізувати художні особливості образу-символу. Сугестія.
40. Проаналізувати неоромантизм як стильова тенденція символізму («Майстер корабля» Ю.Яновського, «Яблука» Ю.Клена). Критична оцінка дійсності.
41. Проаналізувати художнє явище експерименту. Експеримент як інструмент створення інформаційного контенту.
42. Дати визначення авангарду та епатажу. Пародія в естетиці авангарду. Критика та відповідальність за створений продукт.
43. Проаналізувати філософські основи експресіонізму. Експресіонізм як елемент журналістського твору.
44. Прокоментувати «суб'єктивність» експресіонізму. Інтуїтивізм. Нове бачення експресіонізму.
45. Проаналізувати творчість Василя Стефаника як експресіоніст.
46. Порівняти італійський та російський футуризм. Різномісність сприймання футуризму. Концептуальне розуміння та тлумачення сучасних знань.
47. Проаналізувати епатаж та містифікація у творчості українських футуристів.
48. Проаналізувати творчість Михайля Семенка – «король футуропрерій».

49. Проаналізувати поетику модерністського реалізму: реалістична традиція, модерністичне збагачення. Вміння відкривати нове.
50. Проаналізувати ясність і метафоричність як естетичні орієнтири в журналістському тексті.
51. Проаналізувати магічний реалізм у творчості М.Булгакова та Г.Г.Маркеса.
52. Назвати сучасні погляди на природу та естетику соцреалізму. Передумови забуття та культурна трясовина.
53. Проаналізувати масову літературу радянського часу як інструмент ідеології. Радянська преса та її естетичні цінності.
54. Дати визначення мистецтву з точки зору постмодернізму (з точки зору літератури, живопису, кіно, театру тощо). Вміння досліджувати нове мистецтво.
55. Проаналізувати поетику подвійного кодування постмодерністських творів. Можливості кодування сучасного журналістського тексту.
56. Проаналізувати інтертекстуальність як чинник поетики. Контекст і контент.
57. Проаналізувати хронотоп бібліотеки у Борхеса, Еко, Винничука.
58. Проілюструвати безмежну гру смислами (Андрухович, Кожелянко). Інструменти гри.
59. Назвати продуктивні жанри постмодернізму: літературний і журналістський виміри.

#### **6.6. Шкала відповідності оцінок**

<b>Оцінка</b>	<b>Кількість балів</b>
Відмінно	90...100
Дуже добре	82...89
Добре	75...81
Задовільно	69...74
Достатньо	60...68
Незадовільно	0...59

## 7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

Жанри та стилі медіатексту: Літературний стиль

Разом: 210 год.: лекції – 28 год., семінарські заняття – 70 год., самостійна робота – 68 год., модульний контроль – 14 год., семестровий контроль – 30 год.

Тиж-день	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXXI	XXXII	XXXIII	XXXIV	XXXV	XXXVI
Модуль	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4					Змістовий модуль 5					Змістовий модуль 6					Змістовий модуль 7					
Назва модуля	Літературний стиль як спосіб мислення епохи					Стильові практики давніх мистецьких епох					Стильові практики XIX століття					Стильові практики епохи реалізму XIX-початку XX століття					Стильові ознаки епохи межі XIX-XX століття					Стильові практики модернізму та авангарду першої половини XX століття					Стильові практики другої половини XX – початку XXI століття					
Кількість балів	75					141					80					130					114					70					59					
Теми лекцій	Літературний стиль як відображення способу мислення епохи.  Психологічні основи формування індивідуального стилю та стилю епохи					Давні літописи та наукова література: форми роботи з фактами, інтерпретації та подання  Давньоруські проповіді та полемічна література. Стильові засоби переконливості та впливу.  Особливості барокового стилю					Сентименталізм: стиль розчуленості, способи формування прихильності до героя в читача та використання цих способів у сучасній журналістиці					Реалізм: типовий герой у типових обставинах.  Стильові практики відображення ідеології доби реалізму					Стильові практики модернізму: пошук нових способів творення художнього цілого  Імпресіоністичні практики конструювання реальності: переважання почуття, рефлексії над фактом					Стильові практики авангарду. Спільні стильові риси авангарду та постмодернізму  Експресіоністичні практики посилення емоційного відображення рівня страждань персонажа. Страх, біль, смерть – журналістські прийоми стилю експресіонізму  Неоромантизм та неореалізм як модерні способи конструювання дійсності					Ідеологічний стиль соціалістичного реалізму  Постмодернізм як ментальний спротив тоталітарному впливу та шаблону					

Підсумковий контроль	Види поточного контролю	Самостійна робота	Темі семінарських занять
Екзамен (40 балів)	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)	Самостійна робота № 1,2,3 (15 б)	Літературний стиль як відображення способу мислення епохи. Містецька робота зі стилем, формування навичок володіння словом
	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)	Самостійна робота № 4,5,6,7,8 (25 б)	Психологічні основи формування індивідуального стилю та стилю епохи Давні літописи та наукова література: форми роботи з фактами, інтерпретації та подання «Слово про похід Ігоря»: перші спроби стилізації, стильові засоби ідеологічного впливу Давньоруські проповіді та полемічна література. Стильові засоби переконливості та впливу. Особливості барокового стилю Стильова витриманість класицизму
	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)	Самостійна робота № 9,10 (10 б)	Сентименталізм: стиль розчуленості, способи формування прихильності до героя в читача та використання цих способів у сучасній журналістиці Романтизм як специфічна стильова практика
	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)	Самостійна робота №11,12,13 (15 б)	Реалізм: типовий герой у типових обставинах Стильові практики відображення ідеології доби реалізму
	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)	Самостійна робота №14,15 (10 б)	Стильові засоби узагальнення як способу відображення соціальних проблем епохи. Етнографічний реалізм Психологічний реалізм Стильові практики модернізму: пошук нових способів творення художнього цілого Імпресіоністичні практики конструювання реальності: переважання почуття, рефлексії над фактом
	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)	Самостійна робота №16,17 (10 б)	Стильові практики авангарду. Спільні стильові риси авангарду та постмодернізму Стильові способи знецінення культурних здобутків минулого в практиках футуризму. Еспресіоністичні практики посилення емоційного відображення рівня страждань персонажа Неоромантизм та неореалізм як модерні способи конструювання дійсності Гумористичний текст як художнє ціле.
	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)	Самостійна робота №17,18 (10 б)	Ідеологічний стиль соціалістичного реалізму «Говоріння серед мовчання» Постмодернізм як ментальний спротив тоталітарному впливу та шаблону Стильова ознака й теорія епохи постпост

## 8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

### Основні:

1. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки. К.: Смолоскип, 2006. 464 с.
2. Іванишин В. Нариси з теорії літератури : навч. посіб. К.: Академія, 2010. 253 с.
3. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початку ХХІ ст.: підручник : у 10 т. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т.1: У пошуках іманентного сенсу. 512 с.
4. Марко В. Аналіз художнього твору: навч.посіб. 2-е вид., випр. К.: Академвидав, 2015. 256 с.
5. Моклиця М. Модернізм як структура: філософія, психологія, поетика. Вид. 2, доп. І перероб. Луцьк: Вежа, 2002.
6. Ушкалов Л. Ідеї та форми української барокової поезії //Есеї про українське бароко. К.: Факт, 2006. С. 20–80.
7. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Нью-Йорк: Українська Вільна Академія Наук у США, 1956. 511 с.
8. Чижевський Д. Лекції з історії української літератури. В кн.: В. Петров, Д. Чижевський, М. Глобенко, І. Мірчук. Українська література. Історія української культури; Український вільний ун-т. Мюнхен; Львів, 1994. 384 с.

### Додаткові:

1. Бездір Н. Ю. Андрухович і В. Пелевін як письменники постмодернізму (до проблеми типологічної спорідненості) // Українська література в загальноєвропейському контексті. Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. Ужгород, 2002. С. 31–35.
2. Білоус П.В. Історія української літератури ХІ – ХVІІІ ст. К.: ВЦ «Академія», 2009.
3. Галич В. М. Жанрово-стильові особливості авторської колонки // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2009. № 874: Серія «Соціальні комунікації». Вип. 1. С. 45–51.
4. Городнюк Н.А. Знаки необарокової культури Валерія Шевчука: компаративні аспекти / Художн. оформл. Д.В. Мазуренка. К.: Твім інтер, 2006. 216 с.
5. Даниленко В. Лісоруб у пустелі: Письменник і літературний процес. К.: Академвидав, 2008. 352 с.
6. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 2008. 488с.
7. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство: Посібник. К.: Академвидав, 2003.



8. Історія Української літератури: ХХ – поч..ХХІ ст.: навч.посіб : у 3 т. / [В.І.Кузьменко, О.О.Гарачковська, М.В.Кузьменко а ін]; за ред.. В.І.Кузьменка. К.: Академвидав, 2013. 592 с.
9. Каневська Л. Психологічні виміри дихотомних моделей у романі Івана Франка “Лель і Полель” // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених України. К.: Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України 2002. Вип.3. С. 52–57.
- 10.Констанкевич І., Сірук В. Сучасна українська література: стилі, покоління, творчі індивідуальності: навч. посібник. Луцьк, 2012. 328 с.
- 11.Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933 років. К., 2001.
- 12.Моклиця М. Модернізм як структура: філософія, психологія, поетика. Вид. 2, доп. І перероб. Луцьк: Вежа, 2002.
- 13.Наливайко Д. Епістемологія й поетика реалізму // Слово і Час. 2004. № 11. С. 3–17.
- 14.Нью-Йоркська група: Антологія поезії, прози та есеїстики / Упорядники Марія Ревакович і Василь Габор. Львів: ЛА «Піраміда», 2012. 400 с.
- 15.Пастух Т. Київська школа поетів та її оточення: ( модерні стильові течії української поезії 1960-90-х років) : монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 700 с.
- 16.Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. Монографія. Видання друге, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. 392 с.
- 17.Тарнавський М. Майстерність психологічного аналізу чи ілюзія психологізму? (Два приклади: Панас Мирний і Нечуй-Левицький) // Слово і час. 1992. № 8. С. 75–79.
- 18.Тарнавський М. Нечуваний Нечуй. К.: Лаурус, 2016
- 19.Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління (історико-літературний та поети кальний аспекти). К.: Смолоскип, 2010. 632 с.
- 20.Ткаченко Р. Поклик химери. Декаденс в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст. К.: Книга, 2011. 136 с.
- 21.Українські літературні школи та групи 60-90-х рр. ХХ ст.: Антологія вибраної поезії та есеїстики / Упоряд., автор вступ.слова, біобібліограф. відомостей та прим. Василь Габор. Львів: ЛА «Піраміда», 2009. 620 с.
- 22.Хархун В. Соцреалістичний канон: генеза, розвиток, модифікації. Ніжин: Гідромакс, 2009. – 508 с.
- 23.Хороб С. Українська модерна драма кінця ХІХ – початку ХХ століття (неоромантизм, символізм, експресіонізм). Івано-Франківськ: Плай, 2002. 413 с.
- 24.Шляхи під сонцем. Репортаж 20-х років. К.: Темпора, 2016. 860 с.
- 25.Яструбецька Г. Експресіонізм – імпресіонізм: стильова опозиція чи дифузія? // Слово і Час. 2006. Ч.2. С. 39–42.

### **Інтернет-джерела:**

1. Тексти лекцій з української літератури. URL: <https://guc.org.ua/oholoshennia/navchal-no-metodychni-materialy-2/zahal-noosvitnia-pidhotovka/teksty-lektsiy/>
2. Українська література (повні тексти творів). URL: <https://onlyart.org.ua/povni-teksty-tvoriv/>